

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

SAMVERKAN MELLAN HEM OCH FÖRSKOLA

En kvalitativ studie om förskollärares och vårdnadshavares erfarenheter
av samverkan

CATARINA MÄLARKVIST

VERONICA MONTGOMERY

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Pedagogik
Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område
Grundnivå, 15 hp.

Handledare: Ester Catucci

Examinator: Anette Sandberg

Termin 7

År 2021

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÅSTERÅS

Akademien för utbildning

kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE

Kurskod 15 hp

Termin 7 År 2021

SAMMANFATTNING

Catarina Mälarkvist och Veronica Montgomery

Samverkan mellan hem och förskola

- En kvalitativ studie om förskollärares och vårdnadshavares erfarenheter av samverkan

Collaboration between home and preschool

- A qualitative study of preschool teachers and guardians experiences of collaboration

Årtal 2021

Antal sidor: 27

Syftet med studien var att undersöka hur vårdnadshavare och förskollärare beskriver sina erfarenheter av samverkan i förskolan. Fokus i studien har varit vilka utmaningar och möjligheter som beskrivs av respondenterna, samt vilka samverkansformer som används. Studien var kvalitativ och omfattade åtta intervjuer med fyra vårdnadshavare och fyra förskollärare. Resultatet visade att kommunikationen är den viktigaste aspekten vad gäller samverkan mellan hem och förskola, samt att det finns en del utmaningar i arbete med samverkan. Slutsatsen är att en bristfällig kommunikation påverkar samverkan negativt.

Nyckelord: Vårdnadshavare, förskollärare, samverkan, kommunikation, förskola

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar	1
1.2	Uppsatsens disposition.....	2
2	Bakgrund.....	2
2.1	Begreppsdefinition	2
2.1.1	Samverkan	2
2.1.2	Personal.....	3
2.1.3	Vårdnadshavare och föräldrar	3
2.2	Styrdokument	3
2.3	Samverkan mellan hem och förskola	4
2.4	Tidigare forskning	5
2.4.1	Samverkans betydelse för barn.....	5
2.4.2	Utmaningar och Möjligheter med samverkan	6
2.4.3	Samverkansformer.....	6
2.5	Teoretiskt perspektiv	8
3	Metod	10
3.1	Forskningsansats	10
3.2	Datainsamlingsmetod.....	10
3.3	Urval.....	11
3.4	Genomförande	11
3.5	Dataanalys	12
3.6	Tillförlitlighet och Trovärdighet.....	12
3.7	Etiska aspekter.....	12
4	Resultat	13
4.1	Erfarenheter av samverkan	13
4.1.1	Förskolläraernas erfarenheter.....	13
4.1.2	Vårdnadshavarnas erfarenheter	14

4.2	Samverkansformer	15
4.2.1	Förskollärarnas beskrivning av olika samverkansformer.....	15
4.2.2	Vårdnadshavarnas beskrivningar olika samverkansformer	16
4.3	Utmaningar i samverkan.....	17
4.3.1	Förskollärarnas beskrivning av utmaningar i samverkan	17
4.3.2	Vårdnadshavarnas beskrivning av utmaningar i samverkan.....	18
4.4	Möjligheter med samverkan.....	19
4.4.1	Förskollärarnas beskrivning av möjligheter	19
4.4.2	Vårdnadshavarnas beskrivningar av möjligheter	19
5	Analys.....	20
5.1	Samverkan	20
5.2	Samverkansformer	21
5.3	Utmaningar och möjligheter med samverkan	22
6	Diskussion.....	23
6.1	Metoddiskussion.....	24
6.2	Resultatdiskussion.....	24
6.3	Relevans för förskolläraryrket.....	26
6.4	Slutsats och förslag på fortsatt forskning.....	26
	Referenslista.....	28
	Bilaga 1.....	30
	Bilaga 2	31
	Bilaga 3	32

1 Inledning

Vi har valt att göra en studie om vilka erfarenheter vårdnadshavare och förskollärare har av samverkan mellan hem och förskola. Det är framskrivet i förskolans läroplan (Skolverket, 2018) att förskolan ska samarbeta på ett förtroendefullt sätt med hemmen för att ge barnen bästa möjliga förutsättningarna för utveckling och lärande. Niss och Söderström (2015) lyfter att barn tillbringar mycket tid i förskolan, utifrån det behövs det att hem och förskola samverkar med varandra. Vidare lyfter de fram att förskolan och hemmet har ett gemensamt ansvar för barnens utveckling och lärande och att grunden till vårdnadshavarnas förtroende skapas under barnets första tid på förskolan (Niss och Söderström, 2020). En god samverkan anser vi vara en förutsättning för barns lärande och utveckling. Som blivande förskollärare är det viktigt att se vårdnadshavarna som de viktigaste personerna i barnens liv och ta vara på deras kunskaper om barnen.

Utifrån egna erfarenheter har vi uppmärksammat att det finns utmaningar samt möjligheter vad gäller samverkan mellan förskola och hem. Vi båda är vårdnadshavare till barn i förskoleålder och har genom åren uppmärksammat att det kan skilja sig på hur förskolorna arbetar med samverkan. Skolverket (2021) lyfter att det finns ett behov av att samverkan utvecklas för att vårdnadshavare ska bli likvärdigt bemötta oavsett förskola. Vi finner det relevant att undersöka hur förskolan kan skapa en förtroendefull samverkan med vårdnadshavarna då Niss och Söderström (2015) lyfter att samverkan är en förutsättning för barns utveckling och lärande i förskolan. I den här studien vill vi lyfta fram både förskollärares och vårdnadshavares perspektiv på samverkan mellan hem och förskola. Genom att studera både vårdnadshavares och förskollärares erfarenheter av samverkan kan möjligheter och eventuella utmaningar synliggöras, vilket bidrar till att arbetet med samverkan kan utvecklas.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka vårdnadshavares och förskollärares upplevelser av samverkan mellan hem och förskola.

Frågeställningar:

1. Hur beskriver vårdnadshavare och förskollärare sina erfarenheter av samverkan?
2. Vilka samverkansformer beskrivs av förskollärare och vårdnadshavare?
3. Vilka möjligheter och eventuella hinder i samverkan beskrivs av förskollärare?

1.2 Uppsatsens disposition

I följande avsnitt ges en kort presentation av innehållet i de olika kapitlen.

För att skapa en förståelse för vad samverkan mellan hem och förskola innebär kommer bakgrundsavsnittet behandla en begreppsdefinition av samverkan, styrdokument, relevant litteratur samt tidigare forskning. I bakgrundsavsnittet redogör vi även för det utvecklingsekologiska perspektivet som ligger till grund för studien.

Metodavsnittet beskriver hur vi gått till väga under studien, den innehåller forskningsansats där vi ger en kort beskrivning av vad en kvalitativ studie innebär, datainsamlingsmetod beskriver varför vi valt att genomföra intervjuer, vilka vi valde att intervjua tas upp under urval, under genomförande beskriver vi hur vi genomförde intervjuerna med respondenterna. I metod avsnittet finns även information om hur vi har beaktat de etiska principerna samt studiens trovärdighet och tillförlitlighet.

Det insamlade materialet presenteras under resultat avsnittet, därefter har vi i analysavsnittet analyserat resultatet utifrån Bronfenbrenners utvecklingsekologiska teori samt tidigare forskning. I diskussionsavsnittet diskuterar vi vår metod och vad vi kommit fram till och diskuterar det i relation till vad tidigare forskning och övrig litteratur säger om samverkan mellan hem och förskola.

2 Bakgrund

Bakgrundsavsnittet inleds med en begreppsdefinition av samverkan. Därefter lyfter vi hur förskolans styrdokument beskriver samverkan mellan hem och förskola. Efter styrdokument finns en presentation av samverkan utifrån litteratur, följt av vad som framkommit i tidigare forskning vad gäller samverkan mellan hem och förskola. Efter vi presenterat tidigare forskning lyfter vi det teoretiska perspektiv som ligger till grund för vår studie, Bronfenbrenners utvecklingsekologiska teori.

2.1 Begreppsdefinition

Vi har valt att använda oss av ord och begrepp i studien som vi i det här avsnittet ger en beskrivning av.

2.1.1 Samverkan

Samverkan (u.å.) beskrivs av Nationalencyklopedin vara synonymt med samarbete då båda begreppen förklarar att människor handlar utifrån ett gemensamt syfte.

Sandberg och Vuorinen (2020) förklarar att samverkan används som ett paraplybegrepp i förskolan och innefattar all kontakt som sker mellan hemmet och förskolan. Vidare förklarar Sandberg och Vuorinen att begreppet har haft olika

betydelse genom åren, förr ansågs samverkan vara något ensidig där personalen skulle ge mödrar råd kring barnuppfostran. I dag ses samverkan som något ömsesidigt där vårdnadshavare och personal samverkar för barnens bästa möjliga förutsättningar till utveckling och lärande.

2.1.2 Personal

I den här studien använder vi begreppet personal när det innefattar alla som arbetar i barngruppen, förskollärare, vikarier och barnskötare.

2.1.3 Vårdnadshavare och föräldrar

I den här studien används vårdnadshavare och föräldrar synonymt med varandra. Föräldrar används främst i refererad litteratur samt av respondenterna i studien.

2.2 Styrdokument

I förskolans styrdokument är det tydligt framskrivet att förskolan ska samverka med vårdnadshavarna.

Det finns beskrivet i läroplan för förskolan (Skolverket, 2018):

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen (Skolverket, 2018 s. 17)

Läroplan för förskolan (Skolverket, 2018) beskriver att samverkan mellan hem och förskola främjar barnens utveckling. Vidare lyfter Skolverket (2018) att alla som arbetar i förskolan oavsett utbildning ska samarbeta med vårdnadshavarna för att skapa förutsättningar för barnen att bli en ansvarskännande människa och samhällsmedlem.

Förskolan ska aktivt arbeta för att utveckla en trygg och tillitsfull relation med vårdnadshavarna och vara tydlig med förskolans mål och riktlinjer. Vårdnadshavarna har rätt till insyn och delaktighet i barnets vardag på förskolan. Personalen på förskolan har ett ansvar att hålla sig informerade vad gäller barnens personliga omständigheter (Skolverket, 2018).

Enligt Skollagen (2010:800) är det förskolans ansvar att samverka med vårdnadshavare fungerar tillfredställande. Alla som arbetar i förskolans utbildning har en skyldighet att samverka med vårdnadshavarna. Skollagen (2010:800: 11§) beskriver att det ske fortlöpande samtal med barnens vårdnadshavare samt att vårdnadshavarna ska bli erbjudna utvecklingssamtal minst en gång per år.

I FN:s barnkonvention (UNICEF, 2018) står det att föräldrar eller annan person som är vårdnadshavare ska ansvara för barnets uppfostran och utveckling.

2.3 Samverkan mellan hem och förskola

Sandberg och Vuorinen (2020) förklarar att samverkan mellan hem och förskola behövs för att det gynnar det enskilda barnets utveckling och lärande, samt höja kvalitén i verksamheten. Vidare beskrivs det att samverkan bör ske med ömsesidig respekt. För yngre barn är det viktigt att normer och regler liknar varandra i dem båda miljöerna, vårdnadshavare och förskollärare beskriver att förhoppningen med samverkan är att hantera skillnader som kan finnas mellan dem båda miljöerna.

Niss och Söderström (2020) beskriver att ansvaret för barnens utveckling har ändrats genom tiderna. När förskolan byggdes ut på 1970-talet ansåg vårdnadshavarna att förskolan kunde ta över ansvaret för barnens utveckling. Det ansågs att förskolan skulle tillföra det barnet inte fick av hemmen och föräldrarna. Vidare beskriver Niss och Söderström att den synen till viss del finns kvar än idag trots att läroplan lyfter fram vårdnadshavares rätt till delaktighet och inflytande. Jensen och Jensen (2008) lyfter att barn idag ses som kompetenta och barnens åsikt har blivit allt viktigare, det gör att även barnen ses som en resurs i samverkan. Att samverkan har fått större betydelse idag kan även förklaras med att förskolan har fått en starkare förankring i utbildningssystemet (Sandberg & Vuorinen, 2020). Niss och Söderström (2020) förklarar att förskolan och hemmet har ett gemensamt ansvar för barnens utveckling och lärande och att samverkan med vårdnadshavarna ska vara ett stimulerande och positivt arbete. De lyfter även fram att förskolan bör se vårdnadshavarna som samarbetspersoner vad gäller barns utveckling och lärande (Niss & Söderström, 2020).

Jensen och Jensen (2008) förklarar att det finns flertalet utmaningar i samverkan mellan hem och förskola, trots att det är ett viktigt område för alla inblandade. En utmaning som Niss och Söderström (2020) beskriver är att vårdnadshavare inte är någon homogen grupp, utan har väldigt olika uppfattningar om barn och uppfostran, det innebär att förskolan möts av olika krav och förväntningar från vårdnadshavare. Niss och Söderström förklarar vidare att vårdnadshavare anser att det är betydelsefullt med att samverka med förskolan, men att tiden avgör hur mycket vårdnadshavarna är engagerade.

Kultti och Pramling (2017) lyfter att förskolans samverkansuppdrag syftar till att erbjuda barnen goda lärmiljöer utifrån deras kunskaper och erfarenheter, oavsett socioekonomisk bakgrund. Det är även ett krav utifrån förskolans styrdokument som lyfter att utbildningen ska ske utifrån den enskilda individens förutsättningar (Skolverket, 2018).

Sandberg och Vuorinen (2020) lyfter även att vårdnadshavare till yngre barn vill till stor del få information om barnets välbefinnande framför information om barnets utbildning. Niss och Söderström (2020) lyfter att det uppfattas som lättare att samverka med vårdnadshavare till yngre barn, då de tenderar att ge fler frågor om barnen eftersom barnen ännu inte själv kan förmedla händelser och känslor från förskolan.

Jensen och Jensen (2008) lyfter att de olika samverkansformerna som används i förskolan har stor betydelse för hur information förmedlas till vårdnadshavarna, då det både kan upplevas att det försvårar och underlättar samverkan. Vidare beskriver Jensen och Jensen att förskolor använder sig av både text och bild i samverkan, vilket möjliggör att fler vårdnadshavare kan vara delaktiga.

2.4 Tidigare forskning

För att hitta relevant forskning till vår studie har vi sökt artiklar och avhandlingar genom Divaportalen och Google scholar, samt databaserna ERIC och Ulrichweb. När vi sökte i de olika databaserna använde vi oss av både engelska och svenska ord som vi ansåg relevanta för vår studie. Exempel på ord som vi sökte på, samverkan, samarbete, cooperation, kollaboration i kombination med vårdnadshavare, förskola och parent. Sökningarna avgränsades genom att vi filtrerat bort material som inte var peerreviewed. Vi valde även forskning som inte var äldre än tio år med undantag av en artikel som vi i samråd med bibliotekarie ansågs vara aktuell fortfarande.

Då svensk förskola skiljer sig mycket ifrån andra länder var det svårare att hitta internationell forskning på samverkan, vi gjorde ett urval av några internationella studier som vi ansåg vara relevanta för studien.

2.4.1 Samverkans betydelse för barn

Vuorinen (2020b) har undersökt vad förskollärare och vårdnadshavare har för erfarenheter av samverkan, relaterat till förskollärarens profession samt föräldraskapet. I studien framkommer det att både vårdnadshavare och personal i förskolan anser att kommunikationen har stor betydelse för att skapa en ömsesidig respekt i samverkan mellan hem och förskola. Även Sandberg och Ottosson (2010) har i sin studie undersökt vilka erfarenheter förskollärare och vårdnadshavare har av samverkan. I studien lyfts vikten av att kommunikationen är fungerande mellan vårdnadshavare och personal i förskolan då Sandberg och Ottosson förklarar att barn känner av och påverkas av kommunikationen som sker mellan vårdnadshavare och personal, oavsett om den är positiv eller negativ. I en studie av Vuorinen (2020a) har tio vårdnadshavare intervjuats för att undersöka deras perspektiv och erfarenheter av samverkan. I studien beskrivs det att vårdnadshavare och förskollärare bidrar i samverkan med deras olika kunskaper om det enskilda barnet, vilket leder till att en helhetsbild av barnet formas.

Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) har i en studie intervjuat trettio förskollärare för att undersöka i vilka situationer förskollärare anser att deras kompetens blir synlig. Det poängteras av förskollärare att de behöver anstränga sig för att synliggöra sin kompetens. Förskollärare lyfter att det främst handlar om den kommunikativa och sociala kompetensen i mötet med vårdnadshavarna. Dessa kompetenser beskrivs vara en förutsättning för att skapa en relation med vårdnadshavare.

I Vuorinens m.fl. (2014) studie framkommer det att samverkan mellan hem och förskola har olika utgångspunkter, förskollärare vill synliggöra verksamheten och förskolans läroplan till skillnad från vårdnadshavare som vill ta del av det egna barnets utveckling och lärande, vilket även stämmer överens med Vuorinens (2020a) studie där det framkommer att vårdnadshavare vill få information om det egna barnets aktiviteter under dagen.

2.4.2 Utmaningar och Möjligheter med samverkan

Vuorinen m.fl. (2014) förklarar att det finns utmaningar när det handlar om att synliggöra förskolläraernas kompetens, Vuorinen m.fl. (2014) förklarar att det grundar sig i att vårdnadshavarna har en annan relation till barnet än vad personalen har, personalen möter barnen under en kort tid i deras liv och har således barnens utbildning i fokus till skillnad från vårdnadshavarna som tänker mer långsiktigt. I en studie av Fan och Yost (2019) intervjuades 17 vårdnadshavare om ett projekt som genomfördes i Tasmanien, Australien. Syftet med projektet var att använda sig av digital kommunikation för att underlätta kommunikationen och samverkan med vårdnadshavare då tiden för det personliga mötet inte räcker till. I studien framkommer det att en bristfällig samverkan kan leda till negativa konsekvenser för barnens utveckling och lärande. Vidare menar Fan och Yost att vårdnadshavares brist på tid leder till att samverkan blir bristfällig då de inte hinner kommunicera i det dagliga mötet. Även Sandberg och Ottosson (2010) beskriver i sin studie att det är när kommunikationen inte fungerar som samverkan brister, det kan handla om kulturella skillnader och vårdnadshavare med ett annat modersmål.

Vuorinen (2020b) menar att en fungerande samverkan bidrar till att vårdnadshavarna får mer insyn i förskolan och blir mer delaktiga. Vidare lyfter Vuorinen fram att det är förskolläraernas uppdrag att försöka få samverkan att fungera. En bra samverkan gynnar barns utveckling och lärande positivt.

2.4.3 Samverkansformer

Sandberg och Vuorinen (2008) har undersökt förskollärares och vårdnadshavares syn på de olika samverkansformer som används i förskolan. Det framkommer i studien att det finns två olika mötesformer av samverkan, informella möten och formella möten. De informella mötena är exempelvis den dagliga kontakten med vårdnadshavarna, det förekommer mestadels formella möten i förskolan som exempelvis utvecklingssamtal, föräldramöten och introduktionen. I studien framkommer det att det är genom de informella mötena vårdnadshavare oftast tar upp problem som upplevs. Det lyfts fram att vårdnadshavare bör bli erbjudna olika former av samverkan, det bidrar till att förskollärarna kan nå flera vårdnadshavare (Sandberg och Vuorinen, 2008).

Hirsto (2010) har i sin studie undersökt vilka strategier förskolor i Finland använder i samverkan mellan hem och förskola. Likt Sandberg och Vuorinens (2008) studie framkommer det att det mest sker envägskommunikation där förskollärarna delger

vårdnadshavarna information. I Hirstos studie framkommer det även att förskollärare upplever det lättare att samverka och ha en dialog om vårdnadshavaren har barn i samma ålder som förskolläraren.

Introduktion

Markström och Simonsson (2017) har i en studie utfört gruppintervjuer med förskollärare för att undersöka hur de beskriver introduktionen för vårdnadshavare och barn. Det framkommer att vårdnadshavarnas första kontakt med förskolan sker vid introduktionen, vilket oftast är när barnen är mellan ett och två år. Vidare beskriver Markström och Simonsson att förskolor har olika modeller vad gäller introduktionen, hur delaktiga vårdnadshavarna är beror på vilken modell förskolan valt att använda sig av. Förskolornas syfte med introduktionen är att binda samman två olika miljöer för barnen, vilket kan bli en utmaning då Markström och Simonsson förklarar att vårdnadshavare har en önskan att introduktionen ska ske snabbt. Det framkommer att vårdnadshavarna anser att en introduktion som varar i två veckor upplevs som långdragen, vilket inte överensstämmer med förskollärarnas syn då de menar att det tar ca tio dagar för barnet att bygga upp en trygghet till personalen på förskolan.

Dagliga mötet

Markström och Simonsson (2017) menar att det är genom de dagliga mötena som den mesta informationen ges till vårdnadshavarna, det framkommer att det är främst vid hämtning då det lyfts fram att lämningarna oftast sker skyndsamt. Vuorinen (2020a) har undersökt vårdnadshavarnas perspektiv på hur en god relation skapas, det framkommer att vårdnadshavarna vill bli sedda vid hämtning och lämning av barnen. I studien lyfter vårdnadshavarna att de även önskar att skapa en relation på ett mer personligt plan med personalen i förskolan då de vill "känna" personerna som barnen lämnas till. Det dagliga mötet beskrivs vara den viktigaste samverkansformen när barnet är yngre då de själva inte kan förmedla sin dag till föräldrarna (Sandberg och Vuorinen, 2008).

Utvecklingssamtal

Sandberg och Vuorinen (2008) förklarar att det är förskollärare som ansvarar för innehållet i utvecklingssamtalen. Vidare beskrivs det att utvecklingssamtalen i förskolan hålls oftast utan barn, då de anses vara för små för att delta. Utvecklingssamtalen ska vara väl strukturerade och det är personalen som ska leda samtalet och sätta ramarna (Sandberg och Vuorinen, 2008).

Eckeskog (2019) skriver att under utvecklingssamtalet vill förskollärare förmedla förskolans bild av barnet till vårdnadshavarna, det ges även möjlighet för vårdnadshavarna att ge sin bild av barnet utifrån hur dem upplever barnets utveckling och lärande. Gemensamt för båda är att utvecklingssamtalet ska fungera som en bro mellan hem och förskola, där de kan samverka för barnets bästa möjliga förutsättningar till lärande och utveckling.

Föräldramöte

Föräldramöte är ett formellt möte som förskolor ofta bjuder in vårdnadshavare till under höstterminen, mötet hålls utan barn och syftet är att informera om förskolans utbildning och vårdnadshavarna ska ges möjlighet till att ställa frågor. Föräldramötet följer en dagordning som förskollärarna utgår från (Eckeskog, 2019).

Sandberg och Vuorinen (2020) beskriver i sin studie att vårdnadshavare vill bli inbjudna till föräldramöten, men att de vill ha tydlig information om vad mötet kommer att handla om för att kunna prioritera vad som är viktigt. Det utifrån att vårdnadshavarna anser att deras fria tid är begränsad. Som tidigare nämnts i den här studien utifrån Fan och Yost (2019) är tiden en stor begränsning vad gäller samverkan mellan hem och förskola. Vidare menar Sandberg och Vuorinen (2020) att föräldramötena kan ses som ett tillfälle att skapa nya sociala kontakter.

Digital kommunikation

Eckeskogs (2019) studie visar att det har blivit vanligare att förskolor använder sig av olika kommunikationsformer och att den digitala kommunikationen har blivit den vanligaste. Fan och Yost (2019) lyfter fram att det finns både för och nackdelar med den digitala samverkansformen, de menar att det finns ett intresse hos vårdnadshavarna för digitala kommunikationsformer men att vårdnadshavarna känner en osäkerhet hur sekretessen hanteras. Sandberg och Vuorinen (2020) menar att den digitala kommunikationen underlättar för vårdnadshavare med annat modersmål om informationen innehåller flertalet bilder. I Eckeskogs (2019) studie framkommer det att personalen på förskolan anser att dokumentationsarbetet har blivit lättare när digitala plattformar används. Dock beskrev förskollärare att de saknade kompetens för de digitala plattformarna.

Sammanfattning

Tidigare forskning visar på vikten av att förskola och hem samverkar då det beskrivs att det ger barnen förutsättningar för att utvecklas. Den viktigaste aspekten i samverkansarbetet är kommunikationen mellan personal och vårdnadshavare, vilket ibland beskrivs vara en utmaning. Det finns en variation på samverkansformer vilket anses skapa en bättre förutsättning för att möjliggöra samverkan för flera.

2.5 Teoretiskt perspektiv

Den teori som ligger till grund för vår studie är Urie Bronfenbrenners utvecklingsökologiska systemteori. Urie Bronfenbrenner (1917–2005) var en amerikansk utvecklingspsykolog. Under den tiden som Bronfenbrenner var forskare utvecklade han en modell som beskriver att barn lever i olika miljöer som Bronfenbrenner nämner som system. Modellen förklarar hur barnen påverkas av de olika system som barnen är en del av.

Bronfenbrenner (1996) beskriver att individens utveckling är beroende av den omgivning individen befinner sig i, både vad gäller uppfostran, undervisning och samhällets normer. Bronfenbrenners modell består av fyra olika system, där alla system är beroende av varandra och behöver samverka för att skapa bästa förutsättningarna för barns utveckling och lärande. Bronfenbrenner (1996) förklarar vidare att inom varje system finns normer och regler som bidrar till utvecklingen hos barn. Det räcker inte att se barnet utifrån en miljö utan barnet behöver förstås utifrån ett större sammanhang. Nedan ger vi en presentation på hur Bronfenbrenner (1996) beskriver de olika systemen.

Mikrosystemet beskriver Bronfenbrenner (1996) som små system som barnet befinner sig närmast, familj, släktingar och förskola. Barnets biologiska förutsättningar tillhör även mikrosystemet.

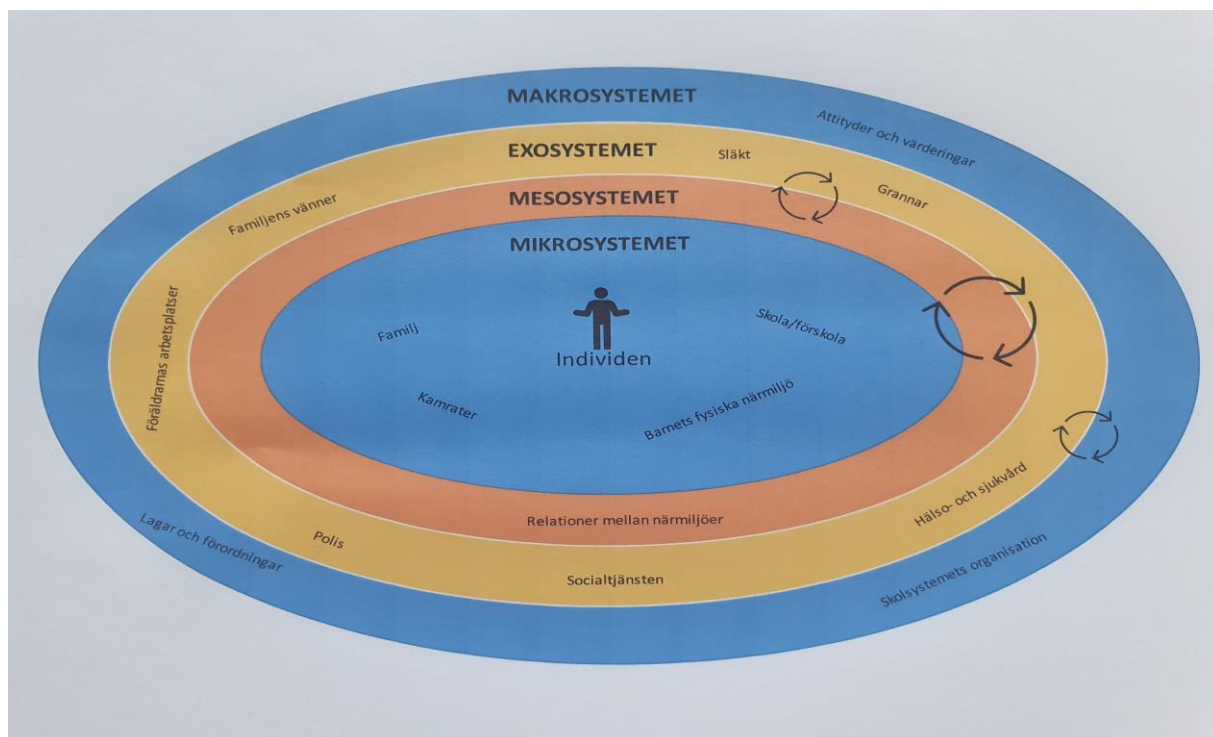
Mesosystemet är samverkan mellan dem olika mikrosystem, exempelvis kontakten mellan förskola och vårdnadshavare och hur den påverkar barnet. Hur relationerna ser ut i mesosystemet påverkar barnet. Bronfenbrenner (1996) förklarar att det finns varierande former av relationer i mesosystemet och att förskolan kan påverka vårdnadshavarna samt att vårdnadshavarna kan påverka förskolan.

Exosystemet förklarar Bronfenbrenner (1996) är miljöer som barnen kommer i kontakt med utan att befinna sig i miljöerna, exempelvis olika miljöer som vårdnadshavarna befinner sig i som påverkar barnets närmiljö. Även om barnet inte är i direkt kontakt med exosystemet påverkar det ändå barnet. Exempelvis om vårdnadshavarna byter arbetsplats med ändrade tider så påverkas barnet indirekt då tiderna på förskolan ändras för barnet.

Makrosystemet består av det samhälle barnet växer upp i, det handlar om vilka värderingar och normer som finns i samhället samt vilka ekonomiska förutsättningar barnet barnets mikrosystem har.

Chronosystemet handlar om hur individen förändras över tid.

I analysen kommer vi använda oss Bronfenbrenners modell för att förklara hur dem olika systemen samverkar med varandra och få en fördjupad förståelse för hur de olika mikrosystemen, förskola och hem samverkar med varandra.

Figur 1: Bronfenbrenners modell illustrerad av Catarina Mälarkvist, 2021.

3 Metod

I metod avsnittet presenteras den valda forskningsansatsen, datainsamlingsmetod, urval, genomförande, tillförlitlighet, trovärdighet samt hur vi beaktat de etiska aspekterna.

3.1 Forskningsansats

Vår studie utgick från en kvalitativ ansats, där vi undersökte hur respondenterna upplevde samverkan och det olika samverkansformerna mellan hem och förskola. Vi valde kvalitativ ansats för att vi ville att respondenternas tankar skulle synliggöras. Enligt Bryman (2018) används kvalitativa studier när forskare söker svar utifrån valda respondenters synsätt och uppfattningar.

3.2 Datainsamlingsmetod

Vi valde att genomföra intervjuer för datainsamlingsmetoden där vi konstruerade öppna frågor som kunde ge svar på våra frågeställningar. Vi gjorde två olika intervjuguider (Bilaga 1) och (Bilaga 2). Bryman (2018) menar att i en kvalitativ studie används intervjuer för att undersöka respondenternas uppfattning. Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer, då det enligt Bryman (2018) ger respondenterna möjlighet att utforma sina svar fritt utifrån frågorna i intervjuguiden. Under intervjuerna använde vi oss av följdfrågor för att utveckla en djupare förståelse för

respondenternas erfarenheter av samverkan. Enligt Bryman (2018) används följdfrågor för att få detaljerade och fylliga svar under en intervju.

3.3 Urval

När vi gjorde vårt val av att intervjua vårdnadshavare i studien valdes respondenterna utifrån ett bekvämlighetsurval (Bryman, 2018), då vi valde fyra vårdnadshavare som var kända för oss och fanns lättillgängliga. Vårdnadshavarna valdes för att vi skulle kunna skapa en trygg och avslappnad intervju, Bryman (2018) menar att en intervju ska kännas som ett samtal inte ett förhör. Vårdnadshavarna hade barn på två olika förskolor, det valet gjordes för att vi ville få ett bredare perspektiv av hur olika vårdnadshavare beskriver sina erfarenheter av samverkan mellan hem och förskola.

När vi valde att intervjua förskollärare utgick vi från ett målinriktat urval, det menar Bryman (2018) är ett vanligt urval när det gäller kvalitativa studier, respondenterna väljs strategiskt utifrån forskningsfrågorna. Valet att tillfråga förskollärare grundar sig i att det är förskollärarnas ansvar att ge vårdnadshavarna möjlighet att vara delaktiga i förskolans utbildning. Vi valde att intervjua förskollärare på fyra olika förskolor för att få ett bredare perspektiv. Vårdnadshavarna i den här studien hade barn på två av förskolorna som de intervjuade förskollärarna arbetar på.

3.4 Genomförande

Inför studien kontaktade vi fyra vårdnadshavare som vi visste hade barn på olika förskolor, samt var kända för oss. Vi tog kontakt via telefon och frågade om de var intresserade och hade möjlighet att bli intervjuade. Vi informerade om vår studie och vilket syfte vi hade med studien. När vårdnadshavarna sade att de ville vara med mejlade vi missivbrevet (bilaga 3) till dem. När vårdnadshavarna läst missivbrevet gav de ett muntligt samtycke till att medverka i studien. Intervjuerna genomförde vi enskilt utomhus. Intervjuerna varade mellan 25–30 minuter vardera. Vi använde inspelningsfunktionen på våra mobiler för att spela in intervjun.

Inför studien kontaktades fyra olika förskollärare på tre olika förskolor i två kommuner. Vi tog kontakt via mejl, vi frågade om de var intresserade av att vara med i en studie och i vilket syfte. Efter att förskollärarna återkopplat till oss skickades ett missivbrev (bilaga 3) ut, förskollärarna gav sedan sitt samtycke till att vara med i studien genom att mejla till oss. Intervjuerna genomfördes via digitalt möte i zoom. Vi valde även att intervjua förskollärarna enskilt, det utifrån den begränsade tiden vi hade till att genomföra intervjuerna. Intervjuerna delades upp mellan oss för att effektivisera tiden. Intervjuerna varade i 23–27 min och spelades in via zooms inspelningsfunktion, de inspelade intervjuerna laddades ner i filer på datorerna och förvarades sedan på våra datorer som är lösenordskyddade.

3.5 Dataanalys

Efter genomförda intervjuer transkriberas inspelningarna. Enligt Bryman (2018) underlättar transkriptioner analysarbetet. Det transkriberade materialet bearbetades genom att vi upprepade gånger läste igenom transkriberingarna, det gjordes för att minimera risken för misstolkningar i transkriberingen. Under transkriberingen färgkodade vi relevanta delar, ord och meningar för att kunna identifiera likheter och skillnader mellan respondenternas svar. Vi valde att använda en tematisk analysmetod, Bryman (2018) menar att teman kan skapas utifrån vad som är relevant för frågeställningen. De olika teman som kunde identifieras var: kommunikation, engagemang, olika samverkansformer, stress, normer och regler och modersmål. Tidigare forskning och den utvecklingsekologiska teorin ligger till grund för våra tolkningar av resultatet.

3.6 Tillförlitlighet och Trovärdighet

Enligt Bryman (2018) finns det två grundläggande kriterier för att bedöma kvaliteten i en kvalitativ undersökning, tillförlitlighet och trovärdighet. Vi anser att tillförlitligheten stärks genom att vi valde att intervjua förskollärare från olika förskolor och kommuner. Vi har även stärkt tillförlitligheten i studien genom att vi tolkat studiens resultat gemensamt. Vi har lyssnat på de inspelade intervjuerna tillsammans vilket bidrar till att missförstånd kan minimeras vid transkriberingen. Genom att vi använde oss av semistrukturerade intervjuer med öppna frågor kunde vi få tydliga beskrivningar kopplat till vårt syfte. Bryman (2018) menar att en tät beskrivning kan hjälpa andra att överföra resultaten till en annan miljö. Trovärdigheten stärks genom att vi redogör för hur vi har gått till väga under hela forskningsprocessen, detta utifrån att Bryman (2018) beskriver vikten av att göra en fullständig och tillgänglig redogörelse för forskningsprocessen då det stärker trovärdigheten. Resultatet av vår studie kan inte generaliseras då den enbart omfattar åtta intervjuer.

3.7 Etiska aspekter

Vetenskapsrådet (2017) lyfter fyra forskningsetiska principer som vi har beaktat i studien samt intervjuerna, dessa är:

Informationskravet: innebär att informera om syftet med studien samt villkoren. Vi informerade respondenterna via ett missivbrev (Bilaga 3) som vi mejlade där vi informerade om syftet med studien och att det var frivilligt att delta. Respondenterna fick information om att de när som helst kan avbryta sitt deltagande utan några negativa påföljder.

Samtyckeskravet: Innebär att forskaren ska få ett samtycke av deltagarna i studien. Respondenterna gav sitt samtycke till att delta i studien och hur det insamlade materialet skulle användas.

Konfidentialitetskravet: deltagarna i en studie ska känna sig trygg med de inte ska kunna identifieras och att obehöriga inte får tillgång till det insamlade materialet. Vi skyddade det inspelade materialet med lösenord samt att vi nämnde inga namn eller vilka förskolor som medverkat i studien i vårt resultat, det gjorde vi för att deltagarna inte skulle kunna identifieras.

Nyttjandekravet: det insamlade materialet får endast användas för studiens syfte, vi informerade om att det kommer användas i det självständiga arbetet som publiceras på diva och att det då även blir tillgängligt för respondenterna.

4 Resultat

Under det här kapitlet kommer en presentation av studiens resultat från intervjuerna. Resultatet är uppdelat i underrubriker. Varje underrubrik börjar med att belysa förskollärarnas perspektiv, följt av vårdnadshavarnas perspektiv.

4.1 Erfarenheter av samverkan

Här presenteras resultatet av förskollärarnas och vårdnadshavarnas generella erfarenheter av samverkan.

4.1.1 Förskollärarnas erfarenheter

Det framkommer under samtliga intervjuer med förskollärarna att samverkan är en viktig del i förskolans arbete. Det lyfts fram att samverkan hjälper till att få ett bredare perspektiv av barnen.

Samtliga lyfter kommunikationens betydelse för att samverkan med vårdnadshavarna ska bli bra, under en intervju beskriver en respondent:

Utän tvekan är min erfarenhet att det är kommunikationen som har störst betydelse för samverkan, det kan vara svårt med kommunikationen med vissa men man får kämpa så brukar det lösa sig. Att vårdnadshavaren känner sig lyssnad på skapar ett förtroende till oss

Erfarenheter av hur samverkan fungerar skiljer sig lite åt, majoriteten av respondenterna upplever att det fungerar bra, under en intervju framkommer det dock att det upplevs lättare när kommunikationen inte skedde digitalt.

jag tycker kommunikationen blir lidande när allt sker digitalt, text kan tolkas på olika sätt av människor. Det känns även mer opersonligt.

Det framkommer av samtliga respondenter att vårdnadshavare upplevs vara mera engagerade om man jämför med förr. Det beskrivs under intervjuer att vårdnadshavarna vill få mycket information om hur deras barns dag varit, en respondent lyfter att det kan handla om allt från hur många blöjor personalen bytt till vad barnet lärt sig under dagen. En annan respondent beskriver att samverkan mellan hem och förskola ändras i takt med barnens ålder, vårdnadshavarna upplevs fortfarande engagerade men av olika saker. Det

beskrivs att när barnet är yngre vill vårdnadshavarna få information om omsorgsbitarna men i takt med att barnet blir äldre vill vårdnadshavarna få mera information om vad barnet lärt sig.

Jag tycker det funnits en viss skillnad i samverkan i takt med att barnet blir äldre, när barnet är litet är det mera omsorgsfrågor, exempelvis mat, sova och blöjbyte. När barnet blir äldre blir det mer fokus på undervisning, då vill vårdnadshavarna veta vad barnen lärt sig under dagen.

Det lyfts även fram under intervjuer att förskollärarna vill att barnen blir delaktiga i samverkan. Det framkommer att barnet får möjlighet att berätta själva vid frågor i exempelvis hämtningssituationer.

När barnen blir äldre och själv kan berätta om dagen försöker vi låta dem göra det, vi vill inte heller prata över deras huvuden i frågor som rör dem.

4.1.2 Vårdnadshavarnas erfarenheter

I intervjuer med vårdnadshavare framkommer det att det finns både positiva och negativa erfarenheter av samverkan mellan hem och förskola. Det negativa erfarenheterna lyfts hos respondenter som har haft kontakt med förskolan längst tid. Under en intervju redogör en respondent för sina negativa erfarenheter av samverkan, då framkommer det att det är den bristfälliga kommunikationen som bidragit till erfarenheten. Respondenten beskriver det:

Jag och min man fick dålig känsla av en personal på förskolan, hen betedde sig konstigt. Personalen kommunicerade genom vår son, vid de dagliga mötena undvek hen oss, det kändes som hen inte ville ha kontakt med oss som vårdnadshavare. Jag kontaktade rektorn för att försöka få en lösning på situationen.

Kommunikationen lyfts fram som en viktig del i samverkan i samtliga intervjuer. Det framkommer att vårdnadshavarna uppskattar en rak och ärlig kommunikation mellan personalen och vårdnadshavarna. Det poängteras att respondenterna förväntar sig att personalen ska ta upp med dem om något problem uppstår.

En bra samverkan är när personalen och vårdnadshavarna kan prata med varandra om allt som rör barnet, förskollärarna ser barnet där och jag ser det hemma.

Det framkommer att vårdnadshavare som har ett barn i förskolan vill att personalen säger till om det finns något som behöver ändras i exempelvis uppfostran eller att barnet har fel kläder.

Jag som är mamma för första gången vill att personalen hjälper mig i stället för att döma mig om något skulle bli tokigt.

Samtliga respondenter lyfter vikten av att bli sedd när de hämtar och lämnar sina barn. Det beskrivs att de inte vill behöva leta efter personalen och känna att de stör. Det nämns under en intervju att det är viktigt att personalen kan delge information om barnets dag. Det bidrar till en positiv bild av förskolans samverkan med hemmen.

Jag vill kunna få den informationen som jag behöver när jag hämtar mitt barn, jag vill inte bli bemött med ”jag vet inte, jag har inte varit med hen idag”. Vet personalen inte kan den i stället säga ”jag ska ta reda på det”.

4.2 Samverkansformer

Här presenteras förskollärarnas och vårdnadshavarnas beskrivning av olika samverkansformer samt erfarenheter av dem.

4.2.1 Förskollärarnas beskrivning av olika samverkansformer

Under intervjuerna beskriver förskollärarna olika arenor för samverkan. Den samverkansform som framkommer tydligast i samtliga intervjuer är den dagliga kontakten som sker i tamburen vid hämtning eller lämning av barnen. Under en intervju beskriver respondenten en informationstavla som finns i tamburen.

Vi har en tavla i tamburen där vi skriver upp vad som ske under veckan på förskolan, det gör vi för att göra vårdnadshavarna delaktiga i vad som händer på dagarna i förskolan.

Användningen av digitala verktyg, exempelvis webbaserade appar lyfts av samtliga som en samverkansform, den beskrivs att användas i olika utsträckning av respondenterna. Det är under en intervju där det framkommer att den används flera gånger dagligen, exempelvis in och ut checkning av barnen, blogg, om något saknas hos barnet och meddelande som vårdnadshavare behöver informeras av ganska omgående.

Vi har en APP som vi använder till nästan alla former av samverkan, checkar in och checkar ut barn, blogg med text och bild varje dag, matsedel och massa mera. Vi har även en flik som heter lådan i appen, där ger vi en notis om något saknas för barnet exempelvis blöjor eller extrakläder, vi tycker att det är bättre än att hänga upp lappar på hyllorna. Vilket kan bli utpekande mot en familj.

Det framkommer att mobiltelefonen används för att skicka sms till vårdnadshavare, även att ta emot sms från vårdnadshavare. Det poängteras att om något händer akut med barnen så blir vårdnadshavarna uppringd i stället.

Under en intervju framkommer det att det hålls ett introduktionssamtal innan introduktionen startar, det beskrivs att underlätta introduktionen då personalen kan fokusera på barnet under introduktionen i stället för att ställa frågor till vårdnadshavarna.

Vi börjar med ett introduktionssamtal när barnet ska börja hos oss, sen har vi själva introduktionen där vi vill att föräldrarna håller sig så passiva som möjligt, och då är det bra om vi slipper ställa frågor till dem då.

Samtliga respondenter beskriver att vårdnadshavarna blir inbjudna till utvecklingssamtal, minst en gång per år. Utvecklingssamtalen ser lite olika ut, det framkommer att vårdnadshavare får ta del av en omfattande dokumentation som beskriver barnets utveckling och lärande i relation till läroplans mål och riktlinjer medan andra får ta del av bilder.

Vi använder oss av bilder som vi pratar fritt utifrån i både utvecklingssamtal och föräldramöten, vi tror på att det blir mer tillgängligt för alla då.

Föräldramöten framkommer som en samverkansform av samtliga respondenter, föräldramötena beskrivs som en av de samverkansformer som håller på att försvinna för att i stället bli ersatt med familjekvällar. Bristen till intresse visar på att det är en bidragande faktor att föräldramöten mer och mer byts ut mot familjekvällar.

Att hålla föräldramöten känns så stelt, och bara massa information. Vi upplever att vårdnadshavare för mer utbyte av familjekvällar.

Det beskrivs att vårdnadshavaren är mer delaktiga under familjekvällarna och att informationen kan ges ändå. Familjekvällarna upplevs vara mer avslappnade då de arrangeras på så vis att vårdnadshavarna får möjlighet att gå omkring på förskolan, både inne och ute. Vårdnadshavarna får ta del av barnens projekt genom bilder uppsatta i förskolans miljö.

Den viktigaste samverkansformen för majoriteten av de intervjuade är den kontakt som sker i verkligheten. Det dagliga mötet med vårdnadshavarna och utvecklingssamtalen.

Den dagliga kontakten, för det är den dagliga dialogen som jag tycker är viktigast eftersom där får vi mest information om barnet som kan ha påverkan på barnet under dagen, exempelvis dålig sömn, konflikter på morgonen och där är samma sak om det hänt något på förskolan när vi informerar vårdnadshavarna. Och vi ska kunna stötta barnet när och där det behövs under dagen.

4.2.2 Vårdnadshavarnas beskrivningar olika samverkansformer

De fyra intervjuade vårdnadshavarna förklarar att förskolorna där deras barn går använder sig av olika samverkansformer. Dem samverkansformerna som nämns under intervjuerna är; det dagliga mötet, blogg och utvecklingssamtal. När respondenterna får frågan om förskolan använder andra samverkansformer framkommer det att det finns det exempelvis föräldramöten. Samtliga vårdnadshavare beskriver att samverkansformer där det enskilda barnet inte är i fokus är mindre viktiga för dem. Det beskrivs av respondenterna att föräldramöten ofta innehåller samma information som alltid. En respondent beskriver föräldramöten:

Det är bara massa prat om samma saker hela tiden, vilka kläder barnen ska ha, vilka mål och riktlinjer de valt att arbeta med och massa mera.

Det dagliga mötet är den samverkansform som beskrivs som den allra viktigaste formen av samverkan. Den beskrivs under intervjuerna även som den samverkansform som passar respondenterna bäst och det nämns även under intervju att det dagliga mötet anses vara viktigast för barnets utveckling och lärande.

Det samverkansformer som passar mig bäst är den dagliga kontakten då jag får information om mitt barn, det blir även mest givande för mitt barns utveckling och lärande. Utvecklingssamtalen kan också vara bra då jag får mer ingående information om mitt barn, och att jag får berätta för personalen vad jag vill att det utvecklar hos just mitt barn.

Det nämns under intervjuerna att förskolorna använder webbaserade appar för samverkan, men att det upplevs av respondenterna att det används lite och att det är mycket som krånglar med dem. Det som lyfts som positivt är när en respondent beskriver:

Personalen använder en APP för att skriva blogg, den rör gruppen som helhet och det tycker jag är kul för då får jag veta och följa vad som hänt under dagen på förskolan.

Under intervjuerna framkommer det att vårdnadshavare vill bli mötta med ärlighet och respekt i alla samverkansformer. Vårdnadshavarna uttrycker en önskan om att personalen lyfter både negativa och positiva saker som hänt under dagen.

Jag menar att personalen ska vara ärliga om exempelvis mitt barn vart dum så vill jag gärna prata med mitt barn om vad som hänt.

4.3 Utmaningar i samverkan

Vilka utmaningar upplevs och beskrivs av förskollärare och vårdnadshavare? Här presenteras resultatet från intervjuerna med förskollärarna och vårdnadshavarna.

4.3.1 Förskollärarnas beskrivning av utmaningar i samverkan

Att möta och nå fram till alla vårdnadshavare beskrivs under intervjuerna som en stor utmaning. Det framkommer även att det upplevs svårast att möta dem vårdnadshavare som är stressade vid hämtning och lämning.

Den största utmaningen är att möta vårdnadshavare som gärna lämnar och hämtar sina barn så snabbt som möjligt, känns som det inte finns ett intresse av att ha en dialog med oss. Vilket ses som en nackdel för barnet då vi inte kan ställa frågor vi kan ha nytta av i mötet med deras barn.

Det framkommer även att det finns svårigheter att nå ut till vårdnadshavare via webbaserade appar, det lyfts fram under intervjuerna att vissa vårdnadshavare inte alltid läser vad som skrivs där. Vilket beskrivs av en respondent kan handla om brist på intresse för förskolans utbildning eller att vårdnadshavaren har ett annat modersmål som gör att de inte har förmågan att läsa det som skrivs.

Det framkommer under intervjuerna att respondenterna anser att det är vårdnadshavares ansvar att läsa informationen som delges. Det beskrivs att det blir mer arbete för personalen om de behöver informera ytterligare bara för att vårdnadshavaren inte läst informationen.

Det är ett tidskrävande arbete att jaga dessa vårdnadshavare som inte läser informationen och man måste hela tiden hålla koll vilka som läst och inte för att veta att alla fått informationen. Det skulle vara skönt om vår APP hade ett system som visade vilka som hade läst.

Att hitta fungerande former för samverkan med vårdnadshavare med annan kultur och modersmål lyfts fram som en utmaning, då kommunikationen blir svår. Det framkommer att det ibland behöver bokas tolk för att genomföra ett samtal, vilket upplevs som problematiskt då det kan vara ett möte som behöver hållas skyndsamt. Det lyfts även att vårdnadshavare med annan kultur ofta har olika normer och regler jämfört med förskolans normer och regler.

Vårdnadshavare med annan kultur har ofta en annan syn på barn och förskola än vad vi har. Vilket blir en utmaning för oss. Vi har exempelvis vart med om att en vårdnadshavare trodde att förskolan höll öppet hur som helst och att det bara var att lämna sitt barn när som helst. Även vårdnadshavare som inte vill att deras barn är ute om det regnar eller är i skogen. Det är väldigt svårt att förklara för dessa hur det fungerar på vår förskola.

Det framkommer under en intervju att respondenten upplever att en del vårdnadshavare anser att personalen har hela ansvaret för barnet direkt det är lämnat barnet. Och när de hämtar barnet vill dem slippa förskolan helt.

En del vårdnadshavare anser att hela ansvaret ligger hos oss när barnet väl är lämnat och när dem hämta är det som att vi inte har något med barnet att göra. En inställning som liknar: sköter ert där på plats så sköter vi vårt hemma. Det pedagogiska tänket finns inte.

Det lyfts fram under intervjuer att det finns en utmaning som är särskilt svår, de svåra samtalen som personalen ibland ställs inför. Samtalen beskrivs handla om bland annat orosanmälningar och när personalen uppmärksammat något avvikande hos barnet. Det framkommer att en del vårdnadshavare reagerar starkt under dessa möten, vissa blir väldigt upprörda och en del ledsna och besvikna.

En utmaning är också när vi behöver ha jobbiga samtal, exempelvis samtal där vi meddelar att vi känner en oro och att en orosanmälan ska skickas. Då kan vi möta väldigt upprörda eller ledsna föräldrar. För att nå fram till vissa vårdnadshavare under dessa möten krävs att vi påkallar annan kompetens, exempelvis rektor eller specialpedagog.

4.3.2 Vårdnadshavarnas beskrivning av utmaningar i samverkan

I samtliga intervjuer med vårdnadshavare lyfts vikarier fram som en utmaning i samverkan. Det framkommer att respondenterna tycker det blir en ansträngd och stel situation i det dagliga mötet med vikarier. Det nämns även att det inte känner samma trygghet då vikarien inte känner vårdnadshavarna eller barnet.

Jag känner att jag inte kan ha en lika bra dialog med vikarien då hen inte känner mitt barn som den ordinarie personalen gör, vilket bidrar till att tryggheten försämras både för mig och mitt barn.

Majoriteten av dem intervjuade vårdnadshavarna menar även att kommunikationen blir bristande när det förekommer personal med annat modersmål, vilket respondenterna ser som en utmaning i samverkan. Det framkommer att utmaning blir att försäkra sig om att informationen gått fram då det upplevs att det blir många missuppfattningar när språket brister.

Under en intervju framkommer det att det finns viss osäkerhet att våga öppna sig för personalen på förskolan, att det upplevs utmanande att exempelvis diskutera familjeförhållanden som det ibland behövs för att skapa bästa förutsättningarna för barnet under dagen i förskolan.

Ibland kan jag känna mig blottad när jag behöver öppna mig och prata om mitt privatliv för att mitt barn ska få det bra på förskolan.

4.4 Möjligheter med samverkan

Här ges en presentation av vilka möjligheter det finns med samverkan utifrån förskollärares beskrivningar samt vårdnadshavares erfarenheter.

4.4.1 Förskollärarnas beskrivning av möjligheter

Under samtliga intervjuer med förskollärarna lyfts det fram att det finns många möjligheter med att förskola och hem samverkar. Det framkommer att det krävs att samverkan är fungerande för att det ska bidra till utvecklande möjligheter.

Det framkommer att en god samverkan bidrar till barnets utveckling och lärande genom att personalen kan få en helhetsbild av barnet. När respondenterna får en helhetsbild av barnet beskrivs det under intervjuer att det ger personalen förutsättningar att stötta barnet utifrån dennes behov.

Genom samverkan kan vi få en helhetsuppfattning av barnet, vilket gör det lättare för oss att stötta barnets behov och ge rätt förutsättningar för utveckling och lärande.

Det lyfts fram under intervjuerna att barnen känner när samverkan inte fungerar, lika gäller när samverkan fungerar. När samverkan fungerar skapas en ökad trygghet och trivsel för barnet vilket bidrar till att barnets har lättare för att anpassa sig till förskolans miljö.

Det nämns även under en intervju att en god samverkan bidrar till att vårdnadshavare kan få stöttning. Det framkommer att personalen på förskolan ibland möter vårdnadshavare som behöver stöd i sin föräldraroll, vilket förskollärarna ger men att det krävs att relationen mellan förskola och hem är bra.

Vi ser och känner att en del vårdnadshavare behöver en liten pratstund för att ventileras och bli bekräftade i sin föräldraroll. Och när vi har en fungerande samverkan med dem är det lättare att möta dessa vårdnadshavare utifrån deras behov och finnas där som ett stöd. För vi vet att mår inte vårdnadshavaren bra mår inte barnet bra heller.

4.4.2 Vårdnadshavarnas beskrivningar av möjligheter

Samtliga vårdnadshavare i den här studien lyfter fram att en fungerande samverkan mellan hem och förskola bidrar till deras barns livslånga lärande. Det framkommer under intervjuer att samverkan bidrar till förskola och hem arbetar i samma riktning.

Möjligheten jag ser med samverkan är att jag och personalen kan arbeta åt samma håll, att det blir likvärdigt för barnet.

Det nämns även under intervjuer att en bra samverkan ökar möjligheten att föra en dialog om det skulle vara något speciellt vårdnadshavarna behöver ta upp. Det framkommer att vårdnadshavare som har en bra relation med personalen vågar i större utsträckning att lyfta det som känns fel. Det lyfts fram som positivt då problem är något alla respondenterna vill kunna lyfta innan frustrationen blir för stor, vilket i sin tur påverkar barnen negativt.

När jag upplevt att samverkan inte fungerat mellan mig och personal, har jag tagit upp det med berörd personal. Det har hänt att jag behövt lyfta det med rektorn som har fått tagit tag i problemet. Vilket fungerat bra, med flertalet möten med rektor och berörd personal kan vi nu samverka på ett tillfredställande sätt.

Det framkommer även att vårdnadshavare upplever att deras delaktighet och inflytande blir större när förskolan samverkar med vårdnadshavare. Det nämns att vårdnadshavaren får möjlighet att ”se in” i utbildningen genom att personalen kan använda sig av olika samverkansformer för att synliggöra utbildningen.

Det känns skönt att förskolan använder olika former för samverkan, det möjliggör att jag som vårdnadshavare kan välja vad som känns relevant för mig och mitt barn att ta del av.

5 Analys

I följande avsnitt gör vi en analys av vårt empiriska material. Resultatet analyseras utifrån Bronfenbrenners utvecklingsekologiska teori samt tidigare forskning. Avsnittet är uppdelat i liknande teman som resultat avsnittet.

5.1 Samverkan

I resultatet framkommer det att samverkan anses vara en viktig aspekt vad gäller barns utveckling och lärande, vilket även vi tolkar utifrån Bronfenbrenners (1996) beskrivning av den utvecklingsekologiska modellen där mesosystemet är samverkan av alla mikrosystem. Bronfenbrenner (1996) förklarar vikten av att relationerna och kommunikationen mellan de systemen fungerar väl, vilket tydligt framkom i resultatet då samtliga respondenter beskrev vikten av en god samverkan och för att skapa det krävs det även att kommunikationen fungerar mellan personalen och vårdnadshavarna. Det framkommer även i Sandberg och Ottosson (2010) studie där det lyfts fram att barnen blir påverkade av hur kommunikationen fungerar, oavsett om den är positiv eller negativ. För att skapa en lugn och tillitsfull relation bör personalen kommunicera med vårdnadshavarna vid hämtning och lämning (Vuorinen, 2020a), det framkommer i resultatet att vårdnadshavare vill bli mötta vid hämtning och lämning och att de då vill ha information om barnen. Vi tolkar det som ett sätt för att stärka relationen mellan mikrosystemen.

Vuorinen (2020b) beskriver att engagemanget för den pedagogiska utbildningen skiljer sig hos vårdnadshavarna, vilket även resultatet visar då det beskrivs att en del vårdnadshavare ser förskolan som enskild miljö och att personalen har hela ansvaret över barnet när det befinner sig i förskolan. Vilket vi tolkar som en utmaning utifrån att Bronfenbrenner (1996) beskriver att det är viktigt att se barnets utveckling utifrån alla miljöer de befinner sig i. Det framkommer även i resultatet att vårdnadshavare och förskollärare har olika åsikt om vad som är viktigt att förmedla i det dagliga mötet vilket även lyfts fram i Vuorinens (2020b) studie, där framkommer det att personalen vill synliggöra utbildningen och läroplan men att vårdnadshavarna till stor del fokuserar på det enskilda barnet och deras omsorgsbehov. Vi tolkar det som

att makrosystemet har en påverkan på förskollärarna utifrån deras professionella uppdrag (Bronfenbrenner, 1996).

5.2 Samverkansformer

Bronfenbrenner (1996) lyfter att mesosystemet är relationerna mellan det olika mikrosystem och att barnens utveckling är beroende av att de fungerar. Det finns varierande former av relationer inom mesosystemet vilket kan kopplas till Sandberg och Vuorinens (2008) beskrivningar av olika samverkansformer. Sandberg och Vuorinen menar att samverkan sker genom informella och formella möten och att det främst är genom det informella mötena vårdnadshavare och personal har en kommunikation. Det framkommer i resultatet att förskollärare använder sig av varierande former vad gäller samverkan. I resultatet beskrivs det av samtliga respondenter att det dagliga mötet mellan vårdnadshavare och personal anses vara den samverkansform som gynnar alla inblandade bäst. I resultatet beskrivs det också att vårdnadshavarna vill få och förväntar sig information om det enskilda barnet i det dagliga mötet som sker på förskolan, vilket även Vuorinens (2020a) studie visar då det beskrivs att det skapas en trygghet när personalen möter upp vid hämtning och kan ge information om det enskilda barnets dag. Den utvecklingsekologiska teorin lyfter vikten av att dem olika mikrosystemen liknar varandra när barnen är yngre (Bronfenbrenner, 1996) vilket vi anser framkommer i resultatet då det beskrivs att vårdnadshavare vill få mer information om barnets omsorgsbehov när barnet är yngre.

I resultatet lyfter vårdnadshavarna vikten av att kommunikationen är öppen och ärlig, vilket bidrar till en tillitsfull relation, vi tolkar det med Bronfenbrenners (1996) teori där det beskrivs att relationen mellan vårdnadshavare och personal bör vara jämlik där båda parter får möjlighet att uttrycka sina åsikter.

Resultatet visar på att förskollärarna upplever ett bristande intresse och engagemang för föräldramöten vilket har bidragit till att förskollärarna allt oftare bjuder in till en familjekväll i stället, där det blir en blandning av ett informellt och formellt möte. Även vårdnadshavarna beskriver ett bristande intresse för föräldramöten. Det framkommer att vårdnadshavarna anser att det är övervägande förskollärarna som samtalar och då oftast om upprepad information. Det beskrivs av Sandberg och Vuorinen (2020) att det inte handlar om ett bristande intresse utan om vårdnadshavarnas begränsade tid. Vidare beskriver Sandberg och Vuorinen att vårdnadshavarna vill få inbjudan till föräldramöten men att de vill få information om vad det ska handla om för att kunna prioritera vad som är viktigt i deras lediga tid. Bronfenbrenner (1996) förklarar att barnet blir indirekt påverkade av exosystemet, vilket kan tolkas vara den bristande tiden hos vårdnadshavarna. Att föräldramöten ofta innehåller liknande information kan tolkas utifrån makrosystemet i Bronfenbrenners (1996) teori, då förskollärare har olika styrdokument att följa och att det är även organisationen som styr vad förskollärarna behöver förmedla vid föräldramöten.

Bronfenbrenner (1996) beskriver att makrosystemet påverkar barnet utifrån vilka normer, regler och samhällsförändringar som finns. En samhällsförändring som ses idag är att användandet av digitala verktyg för informationsutbyte har ökat och att flertalet förskolor använder sig av digitala medier för att synliggöra verksamheten för vårdnadshavare (Sandberg & Vuorinen, 2008). Resultatet visar även att digitala verktyg används allt oftare i kommunikationen mellan hem och förskola. Det lyfts fram både positiva och negativa sidor i resultatet med att använda digitala hjälpmedel, resultatet visar på att det är mycket som krånglar med tekniken vilket bidrar till att det inte används i den utsträckningen som önskas. Även tidigare forskning visar på för och nackdelar med användningen av digitala verktyg i förskolan, Eckeskogs (2019) studie visar att informationen inte blir lika lätt tillgänglig för alla då det krävs digital kompetens för användningen. Fördelen beskrivs i Eckeskogs studie vara att arbetsbördan minskar för personalen då de kan delge informationen till samtliga vårdnadshavare på samma gång.

Forskning visar att introduktionen i förskolan syftar till att sammanföra två olika miljöer (Markström & Simonsson, 2017). Likt Bronfenbrenners (1996) teori om att barn tillhör olika livsvärldar, familjen är barnens mikrosystem och förskolan ska bilda ytterligare ett mikrosystem för barnen. Dessa mikrosystem ska sedan samverka i mesosystemet. Vilket vi anser lyfts fram i resultatet då det beskrivs att förskollärare håller introduktions samtal innan själva introduktionen börjar, det beskrivs underlätta då förskollärarna kan fokusera helt på barnet under introduktionen vilket skapar en trygghet. Studiens resultat visar att förskollärarna vill att vårdnadshavarna håller sig passiva under introduktionen, tidigare forskning pekar dock på att vårdnadshavare vill vara aktiva då det upplevs att kontakten med förskollärarna blir bättre (Markström & Simonsson, 2017). Utifrån Bronfenbrenners (1996) teori tolkar vi det som att det underlättar om vårdnadshavare är delaktiga i introduktionen då det stärker relationen mellan mikrosystem.

Förskollärare har ett ansvar för utformningen och innehållet i utvecklingssamtalen, syftet med utvecklingssamtalen är att både vårdnadshavare och förskollärare får ge sin bild av barnet utifrån sina erfarenheter (Vuorinen, 2020). Resultatet visar att vårdnadshavare blir inbjudna till utvecklingssamtal och att det är en samverkansform som uppskattas då det enskilda barnet lyfts fram och att vårdnadshavarna får möjlighet att delge förskollärarna information om barnet.

5.3 Utmaningar och möjligheter med samverkan

Tidigare forskning lyfter att förskollärare anser att kontakten med vårdnadshavarna som sker vid hämtning och lämning är viktig för informationsutbyte, men det framkommer att tidsbrist är ett återkommande problem för alla inblandade (Sandberg & Ottosson, 2010, Fan & Yost, 2019). Tidsbristen framkommer även i den här studiens resultat då det beskrivs av förskollärarna att en stor utmaning i samverkan är när vårdnadshavarna inte har tiden vid hämtning och lämning, vårdnadshavarna upplevs vara stressade. Vi tolkar det som att exosystemet har en

stor påverkan på vårdnadshavarna, vi anser även att exosystemet har en påverkan på förskollärarna. Fan och Yost (2019) menar i studie att en bristfällig samverkan ger negativa följder för barns utveckling och lärande. Vilket även lyfts i Bronfenbrenners (1996) utvecklingsekologiska teori, där det beskrivs att alla system behöver samverka för barnens utveckling.

I resultatet lyfter förskollärarna fram att de upplever vårdnadshavares bristande intresse för förskolans utbildning som en utmaning, Vuorinen (2020b) förklarar i sin studie att det inte handlar om ointresse hos vårdnadshavarna, utan grundar sig i okunskap om hur förskolans utbildning är uppbyggt. Utifrån det poängterar Vuorinen (2020b) vikten av att förskollärarna synliggör utbildningen och dess mål redan vid introduktionssamtalet.

Kommunikationen är en utmaning som återkommer flera gånger i resultatet. Samtliga respondenter lyfter problematiken när kommunikationen brister, förskollärarna beskrev främst utmaningar på grund av annat modersmål eller kultur. Det lyfts även fram i Vuorinens (2020b) studie, vårdnadshavare som delar samma språk med förskollärare är mer aktiva i samverkan, vårdnadshavare som inte kan språket fullt ut undviker eller avstår gärna helt från samtal då dem upplever att tiden inte räcker till för att uttrycka sig.

Det framkommer i resultatet att vårdnadshavare ser samverkan som en möjlighet att få vägledning i sitt föräldraskap, vilket även stämmer överens med Sandberg och Ottossons (2010) studie där förskollärare framträder som viktiga för vårdnadshavare och genom sin profession kan bidra med stöd till vårdnadshavare som behöver det.

Vårdnadshavare beskriver i resultatet att samverkan bidrar till att barnet trivs, vilket ger förutsättningar för barnets livslånga lärande. Vilket även nämns av förskollärarna som menar att det är lättare att samverka när relationen och kommunikationen fungerar. Det beskrivs att även barnen känner av en god samverkan och att det gör att även barnen känner sig trygga. Det styrks även av Sandberg och Ottosson (2010) som beskriver i sin studie att barn känner av och påverkas av kommunikationen mellan hem och förskola, oavsett om den är negativ eller inte.

Bronfenbrenner (1996) förklarar att relationerna i barnens närmiljöer behöver samverka för barnets bästa möjliga förutsättningar för utveckling, vilket Vuorinen (2020b) lyfter i sin studie möjliggörs genom att vårdnadshavare och förskollärare delar med sig av sina erfarenheter utifrån förskollärarprofession och föräldraroll. Vi tolkar att samtliga respondenter i den här studien nämner att en bra samverkan bidrar till att en helhetsbild av barnet kan skapas.

6 Diskussion

I det här avsnittet presenteras en metoddiskussion kring den valda metoden i studien. I metoddiskussionen diskuteras valet av metod samt vilka för och nackdelar den inneburit

för resultatet. Efter följer en resultatdiskussion där vi diskuterar studiens resultat i relation till tidigare forskning samt litteratur. Vi avslutar med att diskutera vår slutsats och förslag på fortsatt forskning.

6.1 Metoddiskussion

I studien valde vi att använda oss av en kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer. Metoden valde vi utifrån att Bryman (2018) förklarar att en kvalitativ metod används för att få en uppfattning av respondenternas perspektiv som i den här studien var vårdnadshavares och förskollärares perspektiv. Genom att använda semistrukturerade intervjuer har vi kunnat anpassa frågor och följdfrågor vid varje intervjutillfälle. Enligt Bryman (2018) är det en fördel att använda sig av semistrukturerade intervjuer då respondenterna får möjlighet att utveckla sina svar med hjälp av de följdfrågor som ställs. Vi gjorde bedömningen att semistrukturerade intervjuer var en bra metod för vårt syfte och våra frågeställningar. Vi anser att vi fick ta del av respondenternas beskrivning av samverkan. I efterhand har vi tänkt på om det hade varit en fördel att skicka ut intervjuguiden i förväg då vi möjligtvis fått ännu mer utförligare svar.

Vi valde att spela in intervjuerna då det enligt Bryman (2018) både ökar studiens trovärdighet och tillförlitlighet. Inspelningen möjliggjorde även att det blev mindre stress för oss då vi kunde fokusera på respondenterna utan att behöva hinna anteckna. Efter kunde vi även lyssna till intervjuerna flera gånger för att minimera risken för misstolkningar. Enligt Bryman (2018) är det en fördel med att spela in intervjuer då missförstånd minskas. Vi valde att lyssna tillsammans på intervjuerna vilket även kan bidra till att missförstånd minimeras.

Intervjuerna valde vi att genomföra enskilt, det utifrån den begränsade tiden för att utföra intervjuerna. Vi ser både för och nackdelar med det, en fördel var att samtalet upplevdes som avslappnat. Enligt Bryman (2018) ska en intervju inte kännas som ett förhör utan vara mera som ett samtal. En nackdel kan vara att en del följdfrågor uteblir då det bara är en av oss som uppfattat svaret i situationen.

6.2 Resultatdiskussion

Studiens syfte var att synliggöra hur förskollärare och vårdnadshavare beskriver sina erfarenheter av samverkan. Olika samverkansformer beskrivs samt vilka utmaningar och möjligheter finns det i samverkan mellan hem och förskola.

I vårt resultat framkommer det att vårdnadshavare och förskollärare upplever att samverkan fungerar väl, det finns dock utmaningar som behöver arbetas vidare med. Resultatet visar återkommande på att kommunikationen anses vara grunden till en god samverkan mellan hem och förskola. Det styrks även av Jensen och Jensen (2008) som förklarar att en stor del av samverkan handlar om att utbyta information om barnet. Det nämns i resultatet att det kan vara svårt med kommunikationen,

vilket bidrar till att det är svårt att få informationen att nå fram till alla, det beror främst på att vårdnadshavare och förskollärare inte alltid delar samma språk.

Jensen och Jensen (2008) förklarar att förskollärare bör vara professionella och kunna se när vårdnadshavare behöver prata och att det då är viktigt att förskollärarna släpper in vårdnadshavarna i samtalet för att de ska känna sig delaktiga, det är något som framkommer även i vårt resultat både av förskollärare och vårdnadshavare som menar att det skapar en trygghet. Det kan bero på att vårdnadshavarna känner sig delaktiga och då skapas ett förtroende för personals kompetens vilket gör att tilliten ökar (Vuorinen, 2020b).

I en studie av Vuorinen (2020b) lyfts vikten av att möta vårdnadshavarna fram och att personalen då ska vara noga med att möta vårdnadshavarnas blick för att bekräfta att vårdnadshavaren är sedd, det skapar en tryggare situation. Vidare lyfter Vuorinen fram att förstagångsföräldrar har ett större behov att bli sedda och bekräftade annars börjar de rannsaka sig själva och tror att de gjort något fel. Vi ser även att vårt resultat visar på vikten av att bli sedd och då speciellt som förstagångsförälder, det beskrivs att förstagångsföräldrar vill att personalen poängterar om något behöver ändras vad gäller föräldraskapet.

Studiens resultat visar att förskolor alltmer övergår till användningen av digitalt verktyg för samverkan mellan hem och förskola, det trots att det beskrivs av både vårdnadshavare och förskollärare att det är mycket som inte fungerar tillfredställande och det är svårt att få alla att ta till sig informationen som skrivs. Utifrån studiens resultat anser vi att det kan bli ett hinder för att skapa goda relationer då den viktiga kommunikationen kan bli åsidosatt för att tiden inte räcker till. Tidigare forskning lyfter även fram att kommunikationen lätt blir ensidig och opersonlig, samt att den kan tolkas på olika sätt utifrån att den som läser inte kan få respons på kroppsspråket tonfallet (Vuorinen, 2020b). Risken som vi ser med användandet av digitala verktyg i samverkan är att text många gånger kan ersätta det personliga mötet, vilket även Jensen och Jensen (2008) lyfter fram som en konsekvens med användningen av digitala verktyg.

I studiens resultat framkommer det att vårdnadshavare anser att samverkan blir bristande när det är många vikarier på plats, vårdnadshavare menar att det är svårt att skapa en tillit och relation då vikarier är bara på förskolan tillfälligt. Vilket enligt Jensen och Jensen (2008) kan bero på att det tar lång tid att skapa relationer och för att stärka och upprätthålla relationen behövs det kunskap om barnet. Vidare förklarar Jensen och Jensen att relationer mellan vårdnadshavare och förskollärare skapas genom kontinuerlig kontakt. Utifrån det anser vi att det blir en utmaning för både vårdnadshavare och vikarier att skapa relationer för att få en fungerande samverkan. Resultatet visar även på att vårdnadshavare förväntar sig att få information om barnets dag vid hämtning, vilket även det blir en utmaning då vikarien inte känner barnet på samma sätt som den ordinarie personalen. När personal inte kan ge svar på vårdnadshavarnas frågor om barnet minskar tilliten (Sandberg & Vuorinen, 2020).

Resultatet visar på att vårdnadshavare vill få både positiv och negativ information, vilket bidrar till att vårdnadshavarnas tillit till personalen stärks, även Vuorinens (2020b) studie visar att kommunikationen underlättas om alla är raka och ärliga, framför allt om barnet uppvisar avvikelser i utvecklingen. I vårt resultat framkommer det dock att förskollärare anser att det är en utmaning att hålla svåra samtal som handlar om att barnet har svårigheter.

Sammanfattningsvis pekar vårt resultat på att erfarenheter av samverkan mellan hem och förskola oftast fungerar bra. Det krävs en relation och kommunikation för samverkan ska fungera, det är när den brister samverkan blir en utmaning för alla inblandade.

6.3 Relevans för förskolläraryrket

Samverkan mellan hem och förskola är ett viktigt område att studera då det skapar förutsättningar för barns utveckling och lärande. Vi ser att det finns utmaningar men även möjligheter, genom att få ta del av både vårdnadshavares och förskollärares perspektiv på hur samverkan upplevs har vi fått en annan syn på samverkan och dess betydelse för barnen. Studien bidrar till att förskollärare får ta del av förväntningar vårdnadshavare har på samverkan mellan hem och förskola.

Den här studien har bidragit till att vi fördjupat våra kunskaper vad gäller föräldrasamverkan. Vi anser att vi fått mer förståelse för vad vårdnadshavare har för förväntan på oss som förskollärare i arbetet med samverkan. I vår kommande profession har vi även fått inspiration hur vi kan använda de olika samverkansformerna för att nå ut till flera vårdnadshavare.

6.4 Slutsats och förslag på fortsatt forskning

Slutsatsen är att samverkan mellan hem och förskola är viktigt för barnens välbefinnande och utveckling. Trots det kan vi se att erfarenheterna av samverkan skiljer sig, studien visar på att förskollärarna har mera kunskap än vad vårdnadshavarna har om vad samverkan innebär. I intervjuer med vårdnadshavare var det inte självklart vad samverkan med förskolan innebar. Vi ser att förskollärare behöver informera mera om samverkans betydelse för vårdnadshavare redan vid introduktionen och att förväntningarna diskuteras.

Studien belyser olika samverkansformer och att det förskolor allt oftare väljer att använda sig av digitala verktyg i samverkan, vilket framkommer som både positivt och negativt. Informationen når ut till många men både personal och vårdnadshavare beskriver det dagliga mötet som den mest betydelsefulla samverkansformen, vilket är viktigt att tänka på och att inte låta digitaliseringen ta över den fysiska samverkan. Vi ser att förskolor bör erbjuda olika former av samverkan för att ge fler vårdnadshavare möjlighet att samverka.

Det som lyfts fram i studien är att en bristande samverkan oftast beror på att kommunikationen brister. Utifrån det anser vi att det är relevant att undersöka

vidare på hur förskollärare använder sin kommunikativa kompetens i mötet med vårdnadshavare. Även vilka kommunikativa hjälpmedel som finns för språkliga svårigheter. Det skulle kunna göras genom att observera förskollärare i kontakten med vårdnadshavare samt att intervjua vårdnadshavare för att undersöka deras syn på kommunikationen mellan förskola och hem.

Referenslista

- Bryman, A., & Nilsson, B. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (Upplaga 3). Liber.
- Bronfenbrenner, U. (1996). *The ecology of human development: experiments of nature and design*. Harvard University Press.
- Eckeskog, L. (2019). *Kommunikation i förskolan: förskollärares och barnskötares kommunikation med föräldrar i ett digitaliserat medielandskap*. Diss. Umeå universitet, 2019.
- Fan, S., & Yost, H. (2019). Keeping connected: exploring the potential of social media as a new avenue for communication and collaboration in early childhood education. *International Journal of Early Years Education*, 27(2), 132–142. <https://doi.org/10.1080/09669760.2018.1454301>
- Hirsto, L. (2010). Strategies in Home and School Collaboration among Early Education Teachers. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 54(2), 99–108. <https://doi.org/10.1080/00313831003637857>
- Jensen, E. & Jensen, H. (2008). *Professionellt föräldrasamarbete*. (första upplagan). Liber.
- Kultti, A. & Pramling, N. (2017). *Barns rätt till rötter och fötter: berättande för samverkan i mångfaldens förskola*. (Första upplagan). Liber.
- Markström, A., & Simonsson, M. (2017). Introduction to preschool: strategies for managing the gap between home and preschool. *Nordisk tidskrift för studier i utbildningspolitik*, 3(2), 179–188. <https://doi.org/10.1080/20020317.2017.1337464>
- Niss, G. & Söderström, A. (2015). *Samarbete i förskolan: för barnens skull*. (1. uppl.) Lund:
- Niss, G. & Söderström, A. (2020). *Trygg och lärande förskola: de yngsta barnen och den viktiga vardagen*. (Upplaga 1). Studentlitteratur AB.
- Sandberg, A., & Ottosson, L. (2010). Pre-school teachers', other professionals', and parental concerns on cooperation in pre-school – all around children in need of special support: the Swedish perspective. *International Journal of Inclusive Education*, 14(8), 741–754. <https://doi.org/10.1080/13603110802504606>
- Sandberg, A. & Vuorinen, T. (2020). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. (Upplaga 2). Liber.
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008). Preschool–home cooperation in change. *International Journal of Early Years Education*. 16, nummer 2, s. 151–161.

Skolverket (2021). *Koll på samverkan med hem och vårdnadshavare*.
www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/koll-pa-samverkan-med-hem-och-vardnadshavare

SFS 2010:800. *Skollag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. Skolverket.

UNICEF (2018). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. UNICEF.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. (Reviderad utgåva). Vetenskapsrådet.

Vuorinen, T. (2020a). 'It's in my interest to collaborate ...' – parents' views of the process of interacting and building relationships with preschool practitioners in Sweden. *Early Child Development and Care*. 1–13.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1722116>

Vuorinen, T. (2020b). *Mötet mellan föräldraansvar och förskollärarkompetens: föräldrasamverkan i förskolan*. Diss. Västerås, Mälardalens högskola, 2020.

Vuorinen, T., Sandberg, A., Sheridan, S., & Williams, P. (2014). Preschool teachers' views on competence in the context of home and preschool collaboration. *Early Child Development and Care*, 184(1), 149–159.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2013.773992>

Bilaga 1

Intervjuguide

Dessa frågor ska behandlas i samtliga intervjuer med förskollärarna. Ordningen och formuleringen kan variera utifrån hur intervjun fortgår. Dessutom kommer ett antal följdfrågor ställas. Dessa kan dock variera stort beroende på vilka svar vi eventuellt får.

Bakgrundsfrågor:

- Ålder?
- Utbildning?
- Examensår?
- Verksamma år inom förskolan?

Intervjufrågor:

- Hur upplever du samverkan med vårdnadshavarna?
- Vad anser du vara viktigast i kontakten med vårdnadshavarna?
- Vilka samverkansformer mellan hem och förskola använder ni er av?
- Vilka samverkansformer anser du vara viktigast?
- Vilka möjligheter ser du av en god samverkan?
- Finns det några utmaningar i föräldrasamverkan?
- Upplever du skillnader i föräldrakontakten utifrån barnens ålder?

Bilaga 2

Intervjuguide

Dessa frågor ska behandlas i samtliga intervjuer som genomförs med vårdnadshavare. Ordningen och formuleringen kan variera utifrån hur intervjun fortgår. Dessutom kommer ett antal följdfrågor ställas. Dessa kan dock variera stort beroende på vilka svar vi eventuellt får.

Bakgrundsfrågor:

- Ålder?
- Utbildning?
- Modersmål
- Antal barn i förskolan?
- Ålder på barnen?
- Barnomsorgsbehov?

Intervjufrågor:

- Vilka erfarenheter har du av föräldrasamverkan i förskolan?
- Vad anser du kännetecknar en bra samverkan?
- Vad anser du kännetecknar en mindre bra samverkan?
- Vilken samverkansform passar dig bäst?
- Vilken samverkansform ser du som mest givande för barnets utveckling och lärande?
- Vad uppskattas i mötet med dig och förskollärarna?
- Ser du några utmaningar med samverkan?
- Vika möjligheter anser du finns med en bra samverkan?

Bilaga 3

Information om en studie om samverkan mellan hem och förskola.

Hej!

Vi är två studenter från förskolläraryrket på Mälardalens Högskola som läser sista terminen och ska genomföra ett självständigt arbete inom det förskolpedagogiska området. Vi har valt att studera samverkan mellan hem och förskolan.

Syftet med detta arbete är att utveckla en djupare förståelse för hur samverkan fungerar mellan hem och förskolan utifrån både vårdnadshavares perspektiv och förskollärares perspektiv. För att vi ska kunna genomföra denna studie så har vi valt att intervjua både vårdnadshavare och förskollärare.

Dina kunskaper och erfarenheter är värdefulla och hoppas därför på att du vill delta i en intervju. Intervjun beräknas ta ca 30 minuter och kommer att ske genom zoom och spelas in för att kunna transkriberas. Studien utgår från Vetenskapsrådets forskningsetiska fyra principer. Ditt deltagande är frivilligt det innebär att du har rätt att när som helst avbryta ditt deltagande under datainsamlingen utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för dig. Allt insamlat material kommer att behandlas konfidentiellt och raderas när uppsatsen är examinerad och godkänd.

Resultatet kommer endast att användas i denna studie och det inspelade materialet kommer endast att vara tillgänglig för oss och vår handledare.

Uppsatsen kommer att presenteras vid Mälardalens Högskola och som i slutversion läggas ut på databasen Diva där även du kan ta del av vårt arbete.

Om du har några frågor så är du välkommen att kontakta oss.

Med Vänliga Hälsningar

Veronica Montgomery vlh18001@student.mdh.se

Catarina Mälarkvist cmt18001@student.mdh.se

Vår handledare: Ester Catucci ester.catucci@mdh.se